

Student: Karlo Špoljarić
Profesor: p. Niko Bilić
Kolegij: Proroštvo i apokaliptika
Zagreb, svibanj 2023.

Gomerina uloga u Hoš 1-3

U ovom kratkom radu pokušati ću prikazati osnovne crte uloge lika Gomere u knjizi proroka Hoše u poglavlju 1-3. Ponajprije želim se prisjetiti kako je prorok Hošea posljednji prorok podrijetlom sa sjevera, zanimljivost kod proroka Hoše je ta da njegova zadaća nije bila prenesti samo Božju poruku drugima nego je ta proročka služba koju je imao bila za njega teret. Zašto teret? Tu nam dolazi u igru Gomera. Bog će preko Hoše biti Bog koji sudi ali ujedno i ljubi, ljubav tako može biti razočarana ali niti u jednom trenutku ne prestaje biti ona koja spašava. Ljubav Boga upravo je kod Hoše prikazana u obliku zaručnika i zaručnice, točnije muža i žene, a kasnije roditelja i djece. Ovdje ne želim ulaziti u povijesno-politički okvir u kojem je Hošea djelovao, pošto smo ranije na predavanjima vidjeli kako u doba proroka Hoše Sjeverno Kraljevstvo plaća dana i doživljava Asirsko pustošenje, i tako se miješa pučanstvo na području nekadašnjeg Izraela. Prisjetimo se kako o osobi Hošei nemamo puno podataka, ali dva važna stoje u knjizi, dva imena koja nas upućuju kako je Hošea sin oca Beri i kako je muž žene Gomere. Gomerina uloga tako postaje velika, ona će Hošei roditi troje djece koja imaju simbolična imena Jizreel, Lo Ruhamah i Lo Ammi. Hošeino ime prevedeno s hebrejskog jezika znači „Gospodin je spasio“. Hošeu možemo prikazati kao čovjeka dubokih osjećaja, iskazuje težinu Gospodinove poruke u svom osobnom životu te tako svojim iskustvom posreduje Božju poruku. Gospodin ovdje progovara preko Hošeinog osobnog života. Bibličari kada gledaju ulogu Hoše, pitaju se kakav je zadatke imao prije nego što je postao prorok, djelujući u Sjevernom Kraljevstvu na mjestima gdje su se ljudi okupljali da prinesu žrtvu stvaraju se tri interpretacije, misli se tako da je bio obični građanin, drugi da je bio svećenik ili kraljevski službenik, a treći ga stavljaju među levite. Njegovo djelovanje svrstava se između 750. i 725. g. pr. Kr., a Samarija pada 722. god. Pr. Kr., ali takve podatke ne možemo iščitati iz njegove knjige pa se pretpostavlja da je umro prije tog događaja. Kada se gleda struktura knjige, vidljivo je kako je knjiga nabijena osjećajima, koji idu iz krajnosti u krajnost, od razočaranja do goleme ljubavi. Takav naboj utječe na strukturu knjige. Različiti bibličari dijele knjigu na dva, tri ili četiri dijela. Za ovo izlaganje koristiti ću podjelu bibličara R. Martin-Acharda, koji knjigu dijeli na dva dijela, prvi dio Hoš 1-3 i drugi dio Hoš 4-14. Ovdje nas zanima prvi dio knjige, stoga je on unutar prve strukture podijeljen na a) 1,2-9 prijetnja/sud; 2,1-3 obećanje b) 2,4-15

prijetnja/sud; 2,16-25 obećanje i c) 3,1-4 prijetnja/sud; 3,5 obećanje. Gledajući teološku poruku proroka Hoše svoju strukturu dali su i bibličari L. Alonso Schokel i J. L. Sicre Diaz, smatrajući kako je prvi dio podijeljen u četiri podnaslova od koji je a) 3,1-5 autobiografsko izvješće b) 1,2-9 biografsko izvješće c) 2,4-17 spjev o odnosu između zaručnika i zaručnice i d) 2,1-3.18-25 različiti orakuli spasenja. Nas ovdje zanima poglavlje 1-3 u kojem je govor o nečuvenoj i jedinstvenoj Gospodinovo naredbi proroku da se oženi bludnicom Gomer. Kada se gleda tko je Gomer postoje različita tumačenja, bibličari smatraju kako je dobio nalog da se oženi ženom bludnicom, drugi smatraju kako Gomer nije bila u početku bludnica nego je to postala napustivši Hošeu i otišavši s drugim čovjekom, treći opet smatraju da Gomera nije bila bludnica ni nevjerna žena nego je krivo interpretirana od strane prorokovih učenika. Mogli bi smo tako smatrati da je Hošein brak neka alegorija, ali on je bio istinski brak koji ne smije isključiti i metaforično značenje. Početak knjige jasno nam govori kako Gospodin daje u imperativu Hošei zadatak da se oženi ženom bludnicom, jasno nam govori glagol heb. znh (bludničiti), time Gomera ulazi u prorokov život i stavlja sebe i proroka na pozornicu Božje objave gledajući tako bog vidi sebe i njegov odabrani narod, želi time pokazati vjernost i nevjernost naroda. U prva tri poglavlja stavlja se naglasak na bludničiti, koji će se odnositi za ženu, djecu ali i samu zemlju. Kada se govori o Gomeri uz njezino ime nalazimo glagol ešet zenunim (žena bludnica), što nam daje na znanje kako se ovdje radi o konkretnoj ženi, a značenje da je bludnica može se odnositi na prakticiranje odnosa s muškarcima izvan bračne zajednice ili bludničenje koje je bilo vezano u ono vrijeme uz hram boga bala. Kada gledamo teološko značenje bludničenje se ovdje uzima kao odvratanje od Gospodina i prijanjanje uz druge bogove. Žena bludnica rađa djecu bludničku, koja u knjizi imaju simbolična imena, ta imena upućuju na stanje odnosa između Gospodina i naroda, tako je Jizre“el (Bog koji sije, oplođuje), ali nije samo simbolično ime jer je Jizre“el i plodna ravnica na kojoj se dogodio pokolj. Tako značenje toga Gomerinog djeteta može se prenesti na značenje naroda Gospodinovog koji je počinio zločin iznevjerio je Gospodina i odao se štovanju balla, ali i prolio nedužnu krv zaboravivši da je Gospodin taj koji daje život i štiti narod. Drugo Gomerino bludničko djeteta je lo ruhamah (Ne mila), to je stanje u kojem Gospodin vidi svoj narod zbog njegovih grijeha, narod je odbacio ljubav i okrenuo se idolima. Zadnje dijete, drugi sin imena lo ammi (ne narod moj), govori kako je nekada narod Gospodinov odlučivši se za balla odbacio Gospodina i samog sebe tako isključio iz izabranja Gospodinova, odbacio je Savez koji je ranije sklopio. Bludničenje se također ovdje odnosi i na zemlju, a zanimljivo je koliko god se narod ovdje smatra ne narod, odbačen, prekršitelj Saveza, Gospodin ga nikad ne naziva bludnički narod, već zemlju koja je Božje stvorenje, dar boga čovjeku naziva bludničkom. Čovjeku je zemlja povjerena na upravljanje, a vidimo kako čovjek

svojim djelima može uprljati zemlju i tako umjesto blagoslova na sebe i zemlju staviti prokletstvo. U Gomeri tako možemo vidjeti sliku iskrivljene ljubavi bez istinske spoznaje, ona predstavlja cjelokupni narod, Gomera kao nevjerna zaručnica predstavlja narod, a Hošea kao vjerni zaručnik Jahvu, ljubav kojom ljubi zaručnik pokazati će kako iz Ne-naroda postaje narod, i kako iz ne mile postaje mila, to je ona istinska Gospodinova ljubav kojom ljubi svakog od nas. Tako je Gospodin preko Gomere pokazao kako je moguće biti istinski zaručnik koji ljubi i kad druga strane ne pokazuje preveć ljubavi, takva se ljubav pokazuje kao istinska snaga koja iz temelja mijenja stanje i otvara budućnost.